

[1] Pretože božský Kríž ma ukrýva a prekáža mi hovoriť, nie je mi to možné. A ja sám si neželám iné, než vám hovoriť, aby som vám otvoril city svojho srdca o vznešenosti božských praktík vašej jednoty v Kríži adorovaného Ježiša Krista. Zatiaľ dnes, posledný deň mojich exercícií, striasam, tak povediac, kúzlo môjho vnútra, aby som vyformoval na tento papier niekoľko ľahkých ťahov Kríža, aby som prenikol vaše dobré srdcia. Kiež mi Boh dopraje, aby som k ich zostreniu mohol použiť krv mojich žíl miesto atramentu môjho pera! Ale beda! keby to predsa bolo nevyhnutné, je veľmi zločinecká. Nech Duch samého živého Boha je ako život, sila a obsah tohto listu. Nech jeho pomazanie je ako atrament môjho písma. Nech božský Kríž je mojím perom a vaše srdce mojím papierom!

[I. VZNEŠENOSŤ JEDNOTY PRIATEĽOV KRÍŽA]

[2] Ste spolu zjednotení, Priatelia Kríža, ako vojaci ukrižovaného, aby ste premohli svet. Nie utiahnuc sa, ako rehoľníci a rehoľnice, zo strachu z porážky, ale ako bedliví a dobrí bojovníci na bojovom poli. Neustupovať ani o stopu a nedezertovať. Odvahu! Bojujte udatne! Zjednoťte sa silne v jednote duší a srdc, nekonečne silnejší a hroznejší pre svet a peklo, než dobre zjednotení bojovníci kráľovstva voči vonkajším nepriateľom Štátu. Démoni sa zjednocujú, aby vás zahubili, zjednoťte sa, aby ste ich rozdrvili. Lakomci sa zjednocujú, aby čachrovali a získali zlato i striebro. Zjednoťte vaše práce, aby ste získali poklady večnosti ukryté v Kríži. Roztopašníci sa zjednocujú, aby sa zabávali, zjednoťte sa, aby ste znášali utrpenie.

[A. VEĽKOSŤ MENA PRIATEĽ KRÍŽA]

[3] Voláte sa *Priatelia Kríža*. Aké veľké je to meno! Priznám vám, že som ním unesený a oslnený. Je jasnejšie než slnko, vyvýšenejšie než nebesia, slávnejšie a vznešenejšie než najveľkolepejšie tituly kráľov a imperátorov. Je to veľké meno Ježiša Krista, pravého Boha a zároveň pravého človeka. Je to jednoznačné meno kresťana.

[4] Ale ak som unesený jeho jasom, nie som menej naľakaný jeho obsahom. Aké nevyhnutné a ťažké povinnosti obsiahnuté v tomto mene a vyslovené týmito slovami Ducha Svätého: *Vyvolený rod, kráľovské kňazstvo, svätý národ, ľud určený na vlastníctvo* (1 Pt 2, 9).

Priateľ Kríža je človek vyvolený Bohom z desať tisíc, čo žijú podľa zmyslov a len rozumu, aby bol celkom božským človekom. Pozdvihnutým vyše nad rozum a celkom v protive zmyslom; životom a svetlom čistej viery a lásky horiacej pre Kríž. Priateľ Kríža je všemohúci kráľ a hrdina víťaziaci nad démonom, svetom a telom v ich troch žiadostivostiach. Láskou k poníženiam zráža pýchu Satana. Láskou k chudobe víťazí nad lakomstvom sveta. Láskou k bolesti umŕtvuje zmyslovosť tela. Priateľ Kríža je svätý človek a od všetkého viditeľného oddelený, srdce ktorého je pozdvihnuté nad všetko, čo je pomíňajúce a nestále. Mysľou prebýva v nebesiach. Zemou prechádza ako cudzinec a pútnik. A bez toho, že by jej venoval srdce, pozerá na ňu s ľahostajnosťou ľavým okom a chodí po nej svojimi nohami s opovrnutím. Priateľ Kríža je vzácnou korisťou ukrižovaného Ježiša Krista na Kalvárii, v jednote so svojou svätou Matkou. Je to Bénoni (Syn šťastia) alebo Benjamín, syn bolesti a pravice, zrodený v jeho bolestnom srdci. Vyšiel na svet jeho otvoreným bokom a je purpurový od jeho krvi. Verný svojmu krvavému pôvodu, nedýcha iné než kríž, krv a smrť pre svet, telo a hriech, aby bol celý ukrytý tu dole iba s Ježišom Kristom v Bohu. Konečne, dokonalý Priateľ Kríža je opravdivým nositeľom Krista, alebo je skôr Ježišom Kristom, takže môže s pravdou povedať: *Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus* (Gal 2, 20): Ja žijem; nie, ja viac už nežijem, ale vo mne žije Ježiš Kristus.

[5] Ste naozaj svojimi skutkami, moji drahí Priatelia Kríža, takí, ako značí vaše veľké meno? Alebo aspoň máte skutočné pranie a ozajstnú vôľu, s Božou milosťou sa nimi stať, v tieni kríža Kalvárie a Našej Bolestnej Panej? Používate k tomu nevyhnutné prostriedky? Vstúpili

ste na pravú cestu života, ktorá je úzkou a trnistou cestou na Kalváriu? Nie ste vôbec, bez toho, že by ste to zbadali, na širokej ceste sveta, ktorá je cestou záhuby? Dobre viete, že existuje cesta, ktorá sa zdá pravá a istá človeku, a ktorá vedie k smrti?

[6] Dobre rozlišujete Boží hlas a jeho milosť od hlasu sveta a prírody? Dobre počujete hlas Boha, nášho dobrého Otca, ktorý potom, čo dal trojnásobné zlorečenie všetkým, ktorí slúžia žiadostivostiam sveta: *beda, beda, beda obyvateľom zeme* (Zjv 8, 13), vám láskavo volá, otvárajúc ramená: *Vyjdite z neho, môj ľud* (Zjv 18,4). Oddel'te sa, ľud môj vyvolený, drahí Priatelia Kríža môjho Syna, oddel'te sa od svetákov, zlorečených mojím Majestátom, vylúčených mojím Synom (porov. Jn 17, 9) a zavrnutých mojím Duchom Svätým (porov. Jn 16, 8-11). Chráňte sa pridať k ich úplne zamorenému telu. Vôbec nekráčajte podľa ich rád, nezastavujte sa ani na ich cestách. Utečte z veľkého a zlopovestného Babylonu; počúvajte iba hlas a nasledujte iba kroky môjho milovaného Syna, ktorého som vám dal, aby bol vašou cestou, vašou pravdou, vašim životom a vašim vzorom: *počúvajte ho'* (Mt 17, 5). Počúvate ho, toho milovaného Ježiša, ktorý vám volá, obťažný svojim Krížom: *'Pod'te za mnou* (Mt 4, 19)? *Pod'te za mnou; kto ma nasleduje, nekráča vo tmách; dúfajte, ja som premohol svet'* (Jn 16, 33).

[B. DVE STRANY]

[7] Hľa, moji drahí Spolubratia, hľa, *dve strany*, ktoré sa predstavujú každý deň: tá Ježiša Krista a strana sveta.

Strana nášho milého Spasiteľa je vpravo, vystupujúca po úzkej a tesnej ceste nezničená skazou sveta. Náš dobrý Majster je na čele, kráča bosý, hlava korunovaná trním, telo celé skrvavené a zaťažný ťažkým Krížom. Je tam len trocha ľudí, no nasledujú ho najbedlivejší. Lebo vo víre sveta ťažko čuť jeho tak nežný hlas, alebo nemajú odvahu nasledovať ho v jeho chudobe, jeho bolestiach, jeho poníženíach a ostatných krížoch. Lebo to je nevyhnutné znášať v jeho službe po všetky dni života.

[8] Vľavo je strana sveta alebo démona, ktorá je najpočetnejšia, najveľkolepejšia a najbrilantnejšia, aspoň zdaním. Celučký svet tam beží; tam je tlačnica, hoci cesty sú široké a priestranné, ako nikdy pre množstvo, čo tam ide ako prúdy. Sú posiate kvetmi, lemované potešeniami a zábavami, pokryté zlatom a striebrom.

[9] Vpravo malý hlúčok, čo nasleduje Ježiša Krista. Hovorí sa len o slzách, pokání, modlitbách a pohrdaní svetom. Súčasne počuť jeho slová, prerušované vzlykmi: *'Trpme, plačme, postime sa, modlime sa, poďme do ústrania, ponížujme sa, buďme chudobní, umŕtvujme sa. Lebo kto nemá Kristovho ducha, ktorý je duchom kríža, nie je vôbec jeho. Tí, ktorí sú Ježiša Krista, ukrižovali svoje telo s jeho žiadostivosťami. Treba byť v zhode s obrazom Ježiša Krista, alebo byť zavrnutým. Odvahu! povzbudzujú sa, odvahu! Ak je Boh za nás, v nás a pred nami, kto bude proti nám? Ten, ktorý je v nás, je mocnejší než knieža tohto sveta. Služobník nie je nad svojho majstra. Okamih ľahkej ťažkosti nám získa nesmiernu a večnú slávu. Vyvolených je menej, než si ľudia myslia: Len zmužili a tí, ktorí si činia násilie, uchvacujú večnú slávu. Len ten je korunovaný, kto bojoval, ako predpisuje Evanjelium, a nie snád' názory sveta. Bojujme teda udatne a bežme rýchlo, aby sme dosiahli cieľ a získali korunu.'*

To sú niektoré z božských výrokov, ktorými sa povzbudzujú Priatelia Kríža.

[10] Svetáci naopak, pobádajú sa k bezstarostnej vytrvalosti vo svojej zlobe a denne na seba volajú: *'Život, život! mier, mier! zábava, zábava! Jedzme, pime, spievajme, tancujme, zabávajme sa! Boh je dobrý, Boh nás nestvoril preto, aby nás zavrhol; Boh nebráni, aby sme sa zabávali; nebudeme preto zavrnutí; žiadne škrupule! nezomrieme, atď.'* (porov. Gn 3, 4).

[11] Spomeňte si, moji drahí Spolubratia, že náš dobrý Ježiš hľadá na vás a hovorí každému z vás osobitne: *'Hľa, ako temer celý svet ma opúšťa na kráľovskej ceste Kríža. Zaslepení modloslužobníci sa vysmievajú z môjho Kríža ako z bláznovstva. Zatvrdlívi Židia sa pohoršujú, ako nad predmetom hrôzy. Bludári ho rozbíjajú a ničia, ako vec hodnú*

opovrhnutia. A čo môžem povedať len so slzami v očiach a srdcom preniknutým bolesťou, moje deti, ktoré som vychoval na svojom lone a vyučil vo svojej škole, moje údy, ktoré som oživoval svojím duchom, ma opustili a zavrhli, stanúc sa nepriateľmi môjho Kríža! *Aj vy chcete odísť* (Jn 6, 67)? Chcete ma tiež, vy druhí, opustiť, utekajúc od môjho Kríža, ako svetáci, ktorí sú v tom ako antikristi: *mnoho antikristov* (1 Jn 2, 18)? Chcete sa prispôbiť tomuto terajšiemu svetu, pohrdáť chudobou môjho Kríža, aby ste bežali za bohatstvami; vyhýbať bolesti môjho Kríža, vyhľadávať zábavy; nenávidieť poníženia môjho Kríža, aby ste získavali pocty? Mám veľa zdanlivých priateľov, ktorí prehlasujú, že ma milujú a ktorí ma v skutočnosti nenávidia, lebo nemilujú môj Kríž. Veľa priateľov môjho stola a veľmi málo môjho Kríža.

[12] Na túto láskyplnú Ježišovu výzvu sa z nás samých pozdvihnime hore. Nenechajme sa zviest' svojimi zmyslami ako Eva. Hľadme len na pôvodcu a zaväziteľa našej viery, ukrižovaného Ježiša. Utekajme pred skazou žiadostivosti skazeného sveta. Milujme Ježiša Krista úprimne a verne, teda napriek všetkým druhom kríža. Meditujme dobre tie obdivuhodné slová nášho Majstra, ktoré obsahujú celú dokonalosť kresťanského života: *'Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma'* (Mt 16, 24)!

[II . PRAKTIKY KRESŤANSKEJ DOKONALOSTI]

[13] Celá kresťanská dokonalosť spočíva v skutočnosti:

1° chcieť sa stať svätým: Kto chce ísť za mnou;

2° zapierať sa: nech zaprie sám seba,

3° trpieť: nech vezme svoj kríž;

4° konať: a nasleduje ma!

[A. „KTO CHCE ÍSŤ ZA MNOU“]

[14] *Si quis, kto chce*; a nie ktorí, aby označil malý počet vyvolených, čo sa chcú pripodobniť ukrižovanému Ježišovi Kristovi, nesúc svoj kríž. Ich počet je tak malý, taký malý, že by sme sa zvižali od bolesti, keby sme ho poznali. Je taký malý, že spomedzi desať tisíc je jeden, ako bolo zjavené viacerým svätým, medzi inými svätému Simeonovi Stylitovi, podľa toho, čo prináša svätý opát Nil, potom svätému Efrémovi, svätému Bazilovi a niektorým iným. Je tak malý, že keby ich Boh chcel zhromaždiť, zvolával by ich, ako to tiež urobil ústami proroka: *Budete pozbieraní jeden po druhom* (Iz 27, 12). Zhromaždite sa jeden a jeden z tej provincie, jeden z toho kráľovstva.

[15] *Si quis vult*, kto má opravdivú vôľu, vôľu úplnú a odhodlanú. Nie prirodzenosťou, zvykom, samoláskou, záujmom alebo ľudským ohľadom. Ale úplne víťaznou milosťou Ducha Svätého, ktorá nie je daná všetkým: *nie všetkým je dané poznať tajomstvo* (porov. Mt 13, 11). Poznanie tajomstva Kríža je v skutočnosti dané len máloktorým.

K tomu, aby človek vystúpil na Kalváriu a nechal sa tam uprostred svojej vlasti pribiť s Ježišom na Kríž, treba byť odvážny, hrdinský, rozhodný. Človek vyzdvihnutý v Bohu, ktorý vzdoruje svetu a peklu, svojmu telu a svojej vlastnej vôli. Odhodlaný opustiť všetko, podniknúť všetko a trpieť všetko pre Ježiša Krista.

Pozor, drahí Priatelia Kríža, ktorí z vás nemajú túto odhodlanosť, kráčajú iba jednou nohou, letia len jedným krídlom a nie sú hodní byť medzi vami. Lebo nie sú hodní nazývať sa Priateľmi Kríža, ktorý treba milovať s Ježišom Kristom *velkomyselne a ochotne* (2 Mak 1, 3). Nestáči len polovičatá vôľa. Tá nakazí celé stádo, ako jedna prašivá ovca. Ak tam už vstúpila do vášho ovčince špatnou bránou sveta, v mene ukrižovaného Ježiša Krista, nech je vyhnaná ako vlk, ktorý vošiel medzi stádo!

[16] *Si quis vult post me venire*, kto chce ísť za mnou, ktorý som sa tak ponížil a tak seba zmaril, že som sa stal viac červom než človekom, *ja som červ, a nie človek* (Ž 22, 7). Za mnou, ktorý som len preto prišiel na svet, aby som objal Kríž, *hľa, prichádzam* (Hebr 10, 7). Aby som ho umiestnil do svojho srdca, *hlboko v srdci* (Ž 40, 9). Aby som ho miloval od svojej mladosti, *miloval som od mladi* (porov. Múdr 8,2). Po ňom som túžil počas svojho

života, *ako mi je úzko* (Lk 12, 50)?, aby som ho s radosťou niesol v uprednostnení pred všetkými radosťami a útechami neba i zeme, *namiesto radosti vzal na seba kríž* (Hebr 12, 2). A konečne nebol som spokojný, dokedy som nezomrel v jeho božských objatiach.

[B. „NECH ZAPRIE SÁM SEBA“]

[17] Kto teda chce nasledovať mňa, zmareného a ukrižovaného, nech sa, ako ja, chváli len chudobou, potupou a bolesťami môjho Kríža: *nech zaprie sám seba!* Ďaleko od spoločnosti Priateľov Kríža tí pyšní trpitelia, múdri sveta, veľkí géniovia a silní duchovia, ktorí sú tvrdohlaví a nadutí na svoje svetlé stránky a talenty! Ďaleko odtiaľto tí veľ'avravní, ktorí robia mnoho hluku a neprinášajú iné ovocie, než ovocie márnivosti! Ďaleko odtiaľto tí zbožní namyslenci, ktorí nosia vždy pyšného Lucifera: čo sa mňa týka, *nie som ako ostatní ľudia* (Lk 18, 11). Ktorí nevedia trpieť bez ospravedlňovania sa, keď sú karhaní; bez obraňovania, ak sú napádaní; bez povyšovania, ak sú ponížovaní. Bedlivo sa chráňte prijať do svojej spoločnosti útlacitné a precitlivené duše, ktoré sa boja každého pichnutia ihlou. Pri najnepatrnejšej bolesti kričia a sťažujú sa. Čo nikdy neokúsili žinenú košeľu, kajúci pás, palicovania a iné pokánia. A svoje móдне pobožnosti miesia s rafinovanou a umelecky predstieranou precitlivenosťou a zmäkčilosťou.

[C. „NECH VEZME SVOJ KRÍŽ“]

[18] *Tollat crucem suam*, nech vezme svoj kríž; suam, svoj! Nech každý človek, muž alebo vzácna žena, *jej cena je nad perly* (Prís 31, 10), vezme na seba s radosťou svoj kríž. S láskou ho objíme a nesie s odvahou na svojich ramenách: svoj vlastný kríž, nie kríž niekoho iného. Svoj vlastný kríž, ktorý mu upravila moja múdrosť čo do počtu, váhy a miery. Svoj vlastný kríž, ktorý som ja vytvoril vlastnými rukami a veľmi správne, vedz, čo do jeho štyroch rozmerov: hrúbky, dĺžky, šírky a hĺbky. Nech nesie svoj vlastný kríž, ktorý som mu ja z neskonalej lásky k nemu odrezal z časti toho, ktorý som ja niesol na Kalváriu, cez účinok nekonečnej dobroty, čo mu prinášam. Svoj kríž, ktorý je najväčším darom, ktorý môžem urobiť svojim vyvoleným na zemi. Svoj kríž, zložený vo svojej hrúbke zo straty majetkov, pokorení, potúp, bolestí, nemocí a duševných múk, ktoré musia, skrze moju prozreteľnosť, prísť každý deň až do smrti. Svoj kríž, vo svojej dĺžke zložený z určitého počtu mesiacov a dní, počas ktorých musí byť skľučovaný ohováraním, nemocou upútaný na lôžko, ožobračovaný, vydaný mnohým pokušeniam bezútešnosti, opustenosti a iným vnútorným skúškam. Svoj kríž, ktorý vo svojej šírke obsahuje najtvrdšie a najtrpkéjšie skúšky zo strany priateľov, služobníctva, príbuzných. A nakoniec svoj kríž, ktorý vo svojej hĺbke skrýva tajné muky, ktoré mu uložím bez toho, že by našiel útechu v samých ľudských tvoroch, ktoré sa podľa môjho poriadku od neho celkom odvrátia a spoja so mnou, aby mu spôsobili utrpenie.

[19] *Tollat*, nech vezme! Nech svoj kríž nesie, nie vlečie, nech ho nestriasa, nič z neho neurezáva, ani ho neskrýva. Nech ho nesie s rukami zdvihnutými hore. Bez netrepezlivosti, bez zármutku a náreku, bez dobrovoľného reptania, bez delenia a bez prirodzenej úľavy, bez hanby a ľudských ohľadov.

Nech vezme, nech si ho umiestni na svojom čele, hovoriac so svätým Pavlom: *Ale ja sa nechcem chváliť ničím iným, iba krížom nášho Pána Ježiša Krista* (Gal 6, 14)! Bohu sa páči, že sa nechcem chváliť ničím iným, iba Krížom Ježiša Krista, môjho Majstra!

Nech ho nesie na svojich pleciach podľa príkladu Ježiša Krista, aby kríž bol pre neho zbraňou jeho víťazstiev a žezlom jeho moci: *na jeho pleci bude kniežatstvo* (Iz 9, 6). Nakoniec nech ho vsadí do svojho srdca, kde by, ako Mojžišov horiaci ker, horel dňom i nocou čistou láskou k Bohu, a predsa nezháral!

[20] *Crucem*, kríž; nech ho nesie, lebo nič nie je tak nevyhnutné, tak užitočné, tak sladké a tak slávne, ako trpieť pre Ježiša Krista.

[I. „Nič tak nevyhnutné“]

[Pre hriešnikov!]

[21] Naozaj, drahí Priatelia Kríža, vy všetci ste hriešnici; nie je medzi vami nik, kto by si

nezaslúžil peklo, ja viac než ktokoľvek iný. Naše hriechy musia byť na tomto alebo onom svete potrestané. Ak si ich odpykáme na tomto svete, nemusíme pykať na onom.

Ak ich Boh potrestá s naším súhlasom na tomto svete, trest bude veľmi mierny. Bude ich trestať milosrdenstvo, ktoré vládne na tomto svete, nie prísna spravodlivosť. Trest bude ľahký a dočasný, sprevádzaný sladkosťou a zásluhami a vzápätí budú nasledovať časné i večné odmeny.

[22] Ak však trest zostane, ktorý sme si zaslúžili za svoje hriechy, odložený pre onen svet, to bude pomstivá Božia spravodlivosť, ktorá odpláca krvou a ohňom (porov. Hebr 10, 30-31)! Trest hrozný, *hrozné* (Hebr 10, 23; 31), nevýslovný, nepochopiteľný, *kto pozná silu tvojho hnevu* (Ž 90, 11)? Trest bez milosrdenstva, *súd bez milosrdenstva* (Jak 2, 13), bez súcitu, bez útechy, bez zásluh, bez hraníc a bez konca. Áno, bez konca, ten ťažký hriech okamihu, ktorý ste spáchali, táto špatná a dobrovoľná myšlienka, ktorá vymizla z vašej mysle, to slovo ktoré odviaľ vietor; tá malá činnosť proti zákonu Boha, ktorá trvala tak krátko, bude trestaná večnosť, s démonmi v pekle, pokiaľ Boh bude Bohom. Bez toho, že by Boh pomsty (porov. Hebr 10, 30) mal súciti s vašimi hroznými mukami, s vašimi vzdychmi a vašimi slzami, ktoré by boli schopné obmäkčiť skalu! Stále trpieť, bez zásluhy, bez milosrdenstva a bez konca!

[23] Myslíme na to, moji drahí Bratia a Sestry, keď trpíme nejaký trest na tomto svete? Akí máme byť blažení, že môžeme urobiť tak šťastnú výmenu z večného trestu a bez zásluh, za trest pominuteľný a záslužný, trpezlivým znášaním tohto kríža! Koľko vín sme ešte neodpykali! Koľkých hriechov sme sa dopustili, za ktoré by sme i po dokonalej ľútosťi a úprimnej spovedi museli pykať v očistci celé veky, pretože sme sa na tomto svete uspokojili len s ľahkým pokáním!

Ach, plaťme na tomto svete po dobrom, keď radi ponesieme svoj kríž. Na onom svete bude nutné zaplatiť všetko presne, i najmenšie daromné slovo, až do posledného haliera. Keby sme len raz mohli vytrhnúť diablovej knihu smrti, do ktorej zaznamenal všetky naše hriechy a odpovedajúce tresty, našli by sme splácať veľký *dlh* (Mt 18, 25). A ako by sme boli uchvátení trpieť celé roky tu dole, než trpieť len jediný deň na onom svete!

[Pre Božích priateľov!]

[24] Nelichotíte si, milí Priatelia Kríža, že ste Božími priateľmi, alebo že sa nimi chcete stať? Rozhodnite sa teda piť kalich, ktorý sa bezpodmienečne musí vypiť, aby sa niekto stal Božím priateľom: *Pili kalich Pána a stali sa Božími priateľmi*. Milovaný Benjamín mal kalich, zatiaľ čo jeho bratia mali iba pšenicu (porov. Gn 44, 1-12). Miláčik Pána, svätý Ján, sa poddal túžbe svojho srdca, vystúpil s Ježišom na Kalváriu a pil z kalicha. *Môžete piť kalich* (Mt 20, 22)? Je dobré túžiť po Božej sláve, ale je naivné a bláznivé priať si ju bez rozhodnutia, že budeme z lásky k nej všetko trpieť, lebo *neviete, čo žiadate...* (Mt 20, 22). *Treba vytrpieť mnohé súženia: treba* (porov. Sk 14, 22). Je to nutnosť, je to nevyhnutná skutočnosť; je treba, aby sme vošli do Božieho kráľovstva mnohými ťažkosťami a krížmi.

[25] Právom sa honosíte, že ste Božími deťmi. Honoste sa tiež ranami, ktoré vám tento dobrý Otec dal a v budúcnosti ešte dá, lebo on trestá všetky svoje deti (porov. Hebr 12, 5-8). Ak nepatríte do počtu jeho milovaných detí, potom ste, oh! aké nešťastie! oh! aká pohroma! ste, ako hovorí svätý Augustín, z počtu zavrnutých. 'Kto na tomto svete nestená ako pútnik a cudzinec, nebude sa ani na onom svete radovať ako nebeský občan', hovorí ten istý svätý Augustín (porov. Kázeň 31). Ak vám Boh Otec nepošle z času na čas nejaké dobré kríže, je to dôkaz, že si na vás nespomína, to je, že sa na vás hnevá. Hľadá na vás len ako na cudzincov, ktorí sú mimo jeho domu a nie pod jeho ochranou. Ako na nevlastné deti, ktoré nemajú podiel na otcovskom dedičstve a preto tiež nezakusujú jeho starostlivosť a výchovu.

[Pre učeníkov ukrižovaného Boha!]

[26] Priatelia Kríža, učeníci ukrižovaného Boha. Učenie o Kríži je tajomstvom, ktoré je neznáme Pohanom, zavrnuté Židmi, opovrhované bludármi a špatnými katolíkmi. Ale predsa je to veľké tajomstvo, ktorému sa treba učiť v Ježišovej škole a ktorému sa možno naučiť iba

tam. Márne budete na všetkých vysokých školách staroveku hľadať filozofa, ktorý by ho bol vyučoval. Márne sa budete radiť so skúsenosťou zmyslov alebo so svetlom rozumu: Jediné Ježiš Kristus vás môže svojou všemohúcou milosťou naučiť tomuto tajomstvu a dať vám, aby ste okúsili jeho sladkosť.

Hľadajte teda, aby ste pod vedením tak veľkého Učiteľa činili pokroky v tejto vznešenej vede. Skoro nadobudnete i všetky iné vedy, lebo v nej sú všetky ostatné obsiahnuté vo vynikajúcom stupni. Čo iné je v jadre naša prirodzená i nadprirodzená filozofia, naša božská a mystická teológia? Toto je onen kameň mudrcov, ktorý pri trpezlivej vytrvalosti premieňa surovú rudu v drahokamy, najhoršie bolesti v slasť, chudobu v bohatstvo, najhlbšie pokorenie v slávu. Kto z vás vie niest' svoj kríž najlepšie, ten je zo všetkých najučenejší, i keby nepoznal abecedu.

Počujte veľkého svätého Pavla, ktorý po návrate z tretieho neba, kde videl tajomstvá skryté samým anjelom, blažene zvolal, že nechce poznať nič iné, iba ukrižovaného Ježiša Krista (1 Kor 2, 2). Radujte sa, vy úbohý neučený, chudobná žena bez ducha a bez vedy! Ak viete radostne trpieť, dokážete viac než najučenejší doktor Sorbony, ktorý nedokáže tak dobre trpieť ako vy!

[Pre údy Ježiša Krista!]

[27] Ste opravdivými údmi Kristovho tela. Aká to česť! Ale je pre vás nutné, aby ste tiež tak trpeli. Hlava je korunovaná tŕním, a údy by mali byť ozdobené ružami? Na hlavu pľujú a hádžu blato na ceste na Kalváriu, a údy by mali sedieť na tróne uprostred mastí s ľúbeznou vôňou? Hlava nemá podušku, kde by spočinula, a údy by si mali zmäkčilo hovieť v páperových perinách? To by bol neslýchaný rozpor, podivný netvor! Nie, drahí Spoločníci Kríža, neklamte sa! Tí kresťania, ktorých všade vidíte, ktorí sú ozdobení podľa módy, podivne chúlolistiví, vznešení a vážni do krajnosti, nie sú pravými učeníkmi ani pravými údmi ukrižovaného Ježiša. Činili by ste krivdu hlave, korunovanej tŕním a pravde evanjelia, ak by ste zmýšľali opačne. Ó, môj Bože! koľko je zdanlivých kresťanov, ktorí myslia, že sú údmi Spasiteľa, v skutočnosti sú však jeho najzradnejšími prenasledovateľmi. Pretože, zatiaľ čo rukou robia znamenie Kríža, vo svojom srdci sú jeho nepriateľmi! Ak ste vedení tým duchom a žijete taký život ako Ježiš Kristus, vaša Hlava, celá pokrytá tŕním, nečakajte na iné, ako na tŕnie, klynce a rany, jedným slovom: na kríž. Lebo je nutné, aby sa so žiakom jednalo ako s učiteľom, s údom ako s hlavou. A keby vám nebo predstavilo dve koruny, ako svätej Kataríny Sienskej, jednu tŕňovú korunu a druhú korunu z ruží, s ňou si bez váhania vyberte tŕňovú korunu, a vtlačte si ju na hlavu, aby ste sa podobali Ježišovi Kristovi.

[Pre chrámy Ducha Svätého!]

[28] Viete dobre, moji priatelia, že ste živými chrámami Ducha Svätého a že tento Boh lásky vás chce raz použiť ako živé kamene k stavbe nebeského Jeruzalema. Pripravte sa teda na to, že budete otesávaní a obrusovaní kladivom kríža. Inak by ste zostali neopracovaným kameňom, ktorý nemožno použiť, a ktorý sa s opovrhnutím odhodí. Varujte sa toho, že by ste sa protivili kladivu, ktoré vás upravuje. Dávajte pozor na dláto, ktoré vás tesá a na ruku, ktorá vami otáča. Možno vás chce tento múdry a láskyplný Staviteľ učiniť jedným z najkrajších kameňov na svojej večnej budove, jednou z najkrajších ozdôb svojho nebeského kráľovstva. Nechajte ho teda konať, veď vás miluje a vie, čo robí; je skúsený. Všetky jeho údery majú istý zásah a sú dávané s láskou. Neučiní chybný úder, ak človek svojou netrpezlivosťou nezmarí užitočnosť toho zásahu.

[29] Duch Svätý prirovnáva kríž: niekedy k vejačke, ktorá čistí pšenicu od kúkoľ'a a pliev. Nechajte so sebou bez odporu triasť sem a tam ako pšenica vo vejačke, veď ste v Hospodárovej vejačke a budete skoro v jeho sýpke. Niekedy ho prirovnáva k ohňu, ktorý žiarou svojho plameňa strávi hrdzu železa. Náš Boh je stravujúci oheň, ktorý prebýva v duši svojím Krížom, aby ju očistil, nie zničil, ako kedysi v horiacom kre. Nakoniec Duch Svätý prirovnáva kríž k vyhni, v ktorej sa dobré zlato skúša, či vydrží skúšku ohňom; odpad sa však plameňom bráni a zaniká v dyme. Vo vyhni strastí a pokušení sa očisťujú praví Priatelia Kríža

svojou trpezlivosťou. Jeho nepriatelia zase hynú v dyme pre svoju netrpezlivosť a reptanie.

[Treba trpieť ako svätí...]

[30] Pozrite, moji drahí Priatelia Kríža, na veľký počet svedkov, ktorí mlčky dokazujú, čo vám hovorím. Pozrite na spravodlivého Ábela, ktorý je zabitý svojím bratom. Na Abraháma, ktorý putuje po svete ako cudzinec, alebo na spravodlivého Lóta, ktorý je vyhnaný zo svojej zeme. Pozrite na zbožného Jakuba, ktorý je prenasledovaný svojím bratom. Na cnostného Tobiáša, ktorý je ranený slepotou, na spravodlivého a schudobneného Jóba, poníženého a pokrytého ranou od hlavy až po päty.

[31] Pozorujte život apoštolov a mučeníkov, ktorí sfarbili zem svojou krvou. Pozorujte život toľkých zbedačených, pohanených, vyhnaných a vyhostených panien a vyznávačov, ktorí všetci volajú so svätým Pavlom: *Hľadte na nášho dobrého Ježiša, pôvodcu a završiteľa našej viery* (porov. Hebr 12, 2), viery, ktorú máme v neho a v jeho Kríž. On musel trpieť a tak skrze Kríž vojsť do svojej slávy. Hľadte, vedľa Ježiša Krista, meč bolesti prerazil nežné a nevinné srdce Márie, ktorá nemala žiaden hriech, ani dedičný, ani terajší. Kiež by som tu len mohol podrobnejšie pojednať o Umučení jedného i druhého, aby som ukázal, že naše muky nie sú ničím v porovnaní s tým, čo oni vytrpeli!

[32] Po tomto, kto z nás by sa mohol zdráhať niešť svoj kríž? Kto z nás by rád neletel rýchlo k miestam, kde vie, že ho čaká kríž? Kto by nezvolal so svätým mučeníkom Ignácom: *Nech na mňa príde oheň, muky, divoké šelmy a všetky diablove trýzne, aby som získal Ježiša Krista!* [... nie ako zavrhnutí.]

[33] Ale konečne, ak aj napriek tomu nechcete trpieť trpezlivo a odovzdane niešť svoj kríž, ako to robili vyvolení, musíte ho predsa niešť, hoci s reptaním a netrpezlivosťou, ako zavrhnutí. Budete podobní tým dvom zvieratám, ktoré bučali, keď ťahali Archu zmluvy. Budete napodobňovať Šimona z Cyrény, ktorý položil ruku na Kríž samého Ježiša Krista proti svojej vôli a niesol ho s reptaním. A nakoniec sa vám stane to, čo sa stalo zlému lotrovi, ktorý z výšky svojho kríža padol na dno priepasti. Nie, nie, táto prekliata zem, na ktorej žijeme, vôbec nerobí blaženými. Vôbec nevidíme jasno v tejto krajine temnôt. Vôbec nie je dokonalý kľud na tomto búrlivom mori. Ani nikdy niet bez bojov na tomto mieste pokušenia a tomto bojovom poli. Niet vôbec bez poranenia na tejto trnín pokrytej zemi. Treba, aby tam niesli svoj kríž vyvolení i zavrhnutí, chtiac- nechtiac. Zapamätaj si tieto štyri verše:

Vyber si jeden z krížov, ktoré vidíš na Kalvárii, (Choisi une des croix que tu vois au Calvarie, Vyber veľmi múdro; lebo je nevyhnuté
Trpieť buď ako svätec, alebo kajúcnik, De souffrir comme un saint, ou comme un pénitent
Či ako zavrhnutý, čo nemá nikdy pokoja. Ou comme un réprouvé qui n'est jamais content.)

Teda, ak nechcete trpieť s radosťou ako Ježiš Kristus, alebo trpezlivo ako kajúci lotor, bude treba trpieť proti vašej vôli ako zlý lotor. Bude treba, aby ste vypili až do dna kalich horkosti, bez akejkolvek potechy milosti a aby ste znášali celé bremeno vášho kríža bez nejakej mocnej pomoci Ježiša Krista. Bude tiež treba, aby ste niesli osudnú ťarchu, čo démon pridá vášmu krížu netrpezlivosťou, kam vás ona uvrhne. A potom, čo ste boli nešťastní so zlým lotrom na zemi, pôjdete ho nájsť do plameňov.

[2. „Nič tak užitočné a tak sladké.“]

[34] Naopak, ak ale trpíte ako treba, kríž sa stane veľmi sladkým jarmom, ktorý s vami poniesie Ježiš Kristus. Stane sa duši dvomi krídlami, ktorými sa dvihne do neba. Stane sa stožiarom lodičky, ktorá vás doplaví šťastne a ľahko do prístavu spásy. Neste svoj kríž trpezlivo a skrze tento dobre nesený kríž budete ožiarený vo vašich duchovných temnotách. Lebo kto nič netrpí pokušením, nevie nič. Neste svoj kríž radostne a budete zapálení božou láskou; lebo

Nik nežije bez bolesti

(Personne ne vis sans douleur

V čistej láske Spasiteľa.

Dans le pur amour du Sauveur.)

Ruže možno trhať len medzi trnín. Len kríž je pokrmom lásky k Bohu, ako drevo je ním pre

oheň. Spomeňte si na tento krásny výrok z knihy Nasledovanie Krista: *Nakoľko sa zapriete, v trpezlivom utrpení, natoľko pokročíte v božej láske. Nečakajte nič veľkého od tých chúlolistivých a lenivých duší, ktoré odmietajú kríž, keď sa k nim blížia, a nikdy nepomyslia na to, aby ho na seba vzali dobrovoľne. To je neobrobená zem, ktorá plodí len bodľač, pretože nie je vôbec oraná a prekopávaná rukou múdreho hospodára. To je stojatá zápachajúca voda, ktorá sa nehodí ani k mytiu ani k pitiu. Neste svoj Kríž s radosťou a načerpáte z neho víťaznú moc, ktorej nebude môcť odporovať žiaden z vašich nepriateľov. A budete pritom pociťovať útechu, ktorú nemožno s ničím porovnať. Áno, bratia moji, vedzte, že pravý pozemský raj spočíva v tom, že je možné niečo trpieť pre Ježiša Krista. Spýtajte sa všetkých svätých a odpovedia vám, že nikdy vo svojom duchu neokúsili vzácnejšiu hostinu, než keď mohli znášať najväčšie muky. *Nech sa na mňa zosypú všetky diablove muky!* hovoril svätý mučeník Ignác. *Alebo trpieť, alebo zomrieť,* hovorila svätá Terézia. *Trpieť, nie umrieť,* hovorila svätá Magdaléna de Pazzi. *Trpieť a byť opovrhnutý pre teba,* hovoril blahoslavený Ján z Kríža; a toľkí iní sa vyslovili takto, ako sa číta v ich životopisoch.*

Verte Bohu, moji drahí Bratia: Keď sa trpí radostne pre Boha, *kríž*, hovorí Duch Svätý, *je podmetom všetkých druhov radostí* (porov. Jak 1, 2) pre všetky druhy ľudí. Radosť z kríža je väčšia, než radosť bedára, ktorý je zrazu zahrnutý bohatstvom všetkého druhu. Než radosť vidiečana, ktorý je povýšený na trón. Než radosť obchodníka, ktorý získa milióny v zlate, než radosť generála, ktorý dobyl víťazstvá. Než radosť zajatcov, ktorí boli oslobodení od svojich želiez. Konečne, keď sa predstavia všetky najväčšie radosti tu dolu: tie ukrižovanej osoby, ktorá dobre trpí, ich všetky obsahujú a prevyšujú.

[3. „Nič tak slávne.“]

[35] Preto sa radujte a jasajte, ak vás sám Boh obdarí jedným zo svojich najvyberanejších krížov, lebo sa vám dostalo najväčšieho dobra, ktoré existuje v nebi a v Bohu samom, hoci by sa vám to nezdalo. Veľký dar Boha je kríž! Keby ste to mohli pochopiť, dávali by ste na sväté omše, konali deväťdňové pobožnosti na hrobch svätých a podnikali d'aleké púte, ako to činili svätí, aby ste si v nebi vyprosili tento božský dar.

[36] Svet ho nazýva bláznovstvom, potupou, hlúposťou, nerozumnosťou, nemúdroťou. Nechajte ich vravieť, tých zaslepencov: ich slepotou, ktorá im dáva vidieť kríž v človeku a všetko obrátene, je časťou našej slávy. Zakaždým, keď nám pripraví nejaký kríž svojim opovrhnutím a svojimi prenasledovaniami, dávajú nám drahokamy, dosadzujú nás na trón, venčia nás vavrínmi (porov. 1 Kor 1-2 kap).

[37] Čo poviem? Všetky bohatstvá, všetky pocty, všetky žezlá, všetky žiarivé koruny mocnárov a imperátorov nie sú porovnateľné so slávou kríža, vraví svätý Ján Zlatoústý. Presahuje slávu apoštolov a evanjelistov. Rád by som opustil nebo, keby to bolo ponechané na moju vôľu, vraví tento svätý človek osvietený Svätým Duchom, aby som pre Boha nebies mohol niečo vytrpieť. Dal by som prednosť žalárom a väzniciam pred trónmi nebeského kráľovstva; netúžil by som po sláve serafínov tak, ako po väčších krížoch. Necením si toľko podivuhodného daru, ktorým sa rozkazuje diablom, ktorý otriasa živly, zastavuje slnko a dáva život mŕtvym, ako poctu utrpení. Svätý Peter a svätý Pavol sú slávnejší v žalároch, železá na nohách, než keď sú povznesení do tretieho neba a dostávajú kľúče raja.

[38] Veru, nie je to práve Kríž, ktorý dal Ježišovi Kristovi *meno, ktoré je nad každé iné meno, aby sa na meno Ježiš zohlo každé koleno v nebi, na zemi i v podsvetí* (Flp 2, 9)? Sláva človeka, ktorý trpí dobre, je tak veľká, že nebesia, anjeli, svätí i trojjediný Boh na neho hľadajú s radosťou ako na veľkolepé divadlo. A keby svätí mali pranie, bolo by to pranie, aby sa vrátili na zem a niesli kríž.

[39] Keď je už táto sláva na zemi taká veľká, aká bude sláva, ktorú získa v nebesiach? Kto vysvetlí a kto pochopí *váhu večnej slávy* (2 Kor 4, 17), ktorú v nás spôsobí len okamih dobre neseného jediného kríža? Kto porozumie tú, ktorú v nebi spôsobí jeden rok, a neraz celý život kríža a bolesti?

[40] Iste, moji drahí Priatel'ia Kríža, nebo vás pripravuje na niečo veľké, hovorí vám veľký svätý, lebo Duch Svätý vás zjednotil tak úzko do jednoty, od ktorej celý svet tak starostlivo uteká. Iste Boh z vás chce urobiť práve toľko svätých a svätíc, čo ste Priateľmi Kríža, ak ste verní svojmu povolaniu, ak nesiete svoj kríž ako treba, ako ho niesol Ježiš Kristus.

[D. „A NECH MA NASLEDUJE!“]

[41] Veď nestačí trpieť: Diabol a svet tiež majú svojich mučeníkov. V utrpení a kríži je nutné kráčať v šľapajach Ježiša Krista: *sequatur me*: nech ma nasleduje! teda spôsobom, ako ho niesol on; a hľa, preto pravidlá, ktoré musíte zachovávať:

[ŠTRNÁST PRAVIDIEL]

[Nepripravte si kríž náročky a svojou vinou.]

[42] 1. Vôbec si nepripravte kríže náročky a svojou vinou; nesmie sa konať zlo, aby z toho vzišlo dobro. Bez zvláštného vnuknutia tiež nik nemá konať svoje práce horšie preto, aby tým na seba uvalil zneváženie ľudí. Každý má skôr nasledovať Ježiša Krista, o ktorom sa vraví, že *všetko robil dobre* (Mk 7, 37). Nie skrze samolásku alebo márnivosť, ale aby sa páčil Bohu a získal blížneho. A ak si plníte svoje povinnosti tak dobre, ako len môžete, nebude vám i tak chýbať protirečenia, prenasledovania a opovrhnutia, ktoré vám pošle božia Prozreteľnosť proti vašej vôli a bez vášho výberu.

[Uvážte dobro blížneho.]

[43] 2. Ak konáte nejaký indiferentný skutok, nad ktorým sa blížny, hoci i neprávom pohoršuje, zdrzte sa ho z lásky, aby ste zabránili pohoršeniu maličkých. A hrdinský úkon lásky, ktorý v tom prípade urobíte, bude nekonečne lepší, než ktorý konáte, alebo hodláte vykonať. Ak sa vám však zdá, že dobrá vec, ktorú konáte, je pre blížneho užitočná alebo dokonca nutná, ale farizejský alebo špatný duch sa nad tým neprávom pohoršuje, poraďte sa s múdrom, aby ste vedeli, či vec, ktorú robíte, je nevyhnutná a veľmi užitočná dobru blížneho. A ak prisvedčí, pokračujte v nej a ich nechajte hovoriť, len keď vás nechajú konať. A odpovedzte v tom prípade, čo odpovedal Náš Pán niekoľkým svojim učeníkom, ktorí mu prišli povedať, že Zákonníci a Farizeji boli pohoršení nad jeho slovami a skutkami: *Nechajte ich, sú slepi* (Mt 15, 14).

[Obdivovať, bez nároku dosiahnuť jemnú čnosť svätých.]

[44] 3. Ak sa niekedy niektorí svätí a veľké osobnosti modlili o kríž a utrpenie, opovrhnutie a pokorenie a vyhľadávali ich, alebo si to tu i tam dokonca svojim podivným chovaním i sami pripravili, musíme však v takých dušiach uznať mimoriadne pôsobenie Ducha Svätého. Obdivovať ho a pokoriť sa pri pohľade na tak vznešenú čnosť. Avšak nie sme nijako viazaní, ba ani oprávnení napodobňovať ich príklad, pretože nevieme lietať tak vysoko. A proti tým rýchlym orlom a silným levom sme len bojzlivé zajace a chromé psi.

[Prosit' Boha o múdrosť kríža.]

[45] 4. Môžete súčasne, a tiež máte prosit' o múdrosť kríža, ktorá je vedou pravdy znalou a skúsenostnou, čo robí vo svetle viery viditeľnými najskrytejšie tajomstvá. Medzi inými toto tajomstvo kríža. Získava sa namáhavou prácou, hlbokým pokorovaním a horlivými modlitbami. Ak nie ste doteraz naplnení tým silným duchom, ktorý nám umožňuje zmužilo znášať i najľahšie kríže. Ak sa vám doteraz nedostáva tej duchovnej dobroty a lahodnosti, ktorá duši dopriava, aby sa radovala najväčšou radosťou i z najtrpkjších protivenstiev. Ak nemáte doteraz toho zdravého a priameho ducha, ktorý hľadá len Boha onej vedy Kríža, ktorá v sebe zahŕňa všetko. Skrátka ak nemáte ešte onen nekonečný poklad, ktorého vhodné užívanie dáva duši účasť na Božom priateľstve. Proste oň vytrvalo, s dôverou, bez váhania, bez strachu, že budete odmietnutí, a celkom isto ho získate. Potom jasne poznáte z vlastnej skúsenosti, ako je možné o kríž prosit', hľadať ho a radostne niesť.

[Ponížiť sa zo svojich chýb bez zarmucovania sa.]

[46] 5. Ak urobíte z nevedomosti alebo dokonca vlastnou vinou niečo mylné, čo vám pôsobí kríž, neznepokojujte sa. Ihneď sa pokorte pod mocnou Božou rukou bez toho, aby ste sa

dobrovoľne triasli a vo vnútri si povedzte napríklad: *Hľa, Pane, jeden z mojich kúskov!* A ak je v chybe, ktorú ste urobili, i vina, prijmite ochotne pokorenie, ktoré z nej plynie, ako pokánie. Ak však v nej vina nie je, prijmite to ochotne ako poníženie svojej pýchy. Často, a tiež veľmi často, Boh dopúšťa, že jeho najväčší služobníci, ktorí sú najvyššie povýšení v jeho milosti, urobia chyby najponižujúcejšie. Aby ich pokoril vo vlastných očiach a pred ľuďmi. Aby ich uchránil od pyšného názoru a namýšľania z milostí, ktoré im dáva, a z dobra, ktoré konajú, *aby sa nik*, ako hovorí Duch Svätý, *nevystatoval pred Bohom* (1 Kor 1, 29).

[Boh nás ponižuje, aby nás očistil.]

[47] 6. Bud'te presvedčení, že všetko, čo je v nás, je pokazené Adamovým hriechom a terajšími hriechmi. A nielen zmysly tela, ale všetky schopnosti duše. A že teda len čo náš skazený duch vidí v nás s uvažovaním a zaľúbením nejaký Boží dar, ten dar, ten úkon, tá milosť sa stane celkom poškrvnenou a pokazenou, a Boh od nej odvráti svoje božské oči. Ak pohľady a myšlienky ľudského ducha tak pokazia i najlepšie činy a najbožskejšie dary, čo povieme o úkonoch vlastnej vôle, ktoré sú ešte skazenejšie než tie ducha?

Potom sa netreba diviť, ak má Boh záľubu skryť svojich v tajomstvách svojej tváre, aby neboli vôbec poškrvnení pohľadmi ľudí a svojím vlastným poznaním. A tiež pre ich ukrytie, čo všetko dovoľí a robí tento žiarlivý Boh! Koľko pokorenia im pripraví! Do koľkých chýb ich nechá upadnúť! Koľkými pokušeniami sú napádaní, ako svätý Pavol! V koľkých neistotách, temnotách, spleťostiach ich nechá! Ó! aký obdivuhodný je Boh vo svojich svätých, a cestách, na ktorých ich drží, aby ich viedol k pokore a svätosti!

[Vo svojich krížoch vyhýbať pasci namyslenosti.]

[48] 7. Majte sa veľmi na pozore myslieť, ako pobožní namyslenci a plní seba samých, že vaše kríže sú veľké, že sú skúškami vašej vernosti, a svedectvami osobitnej lásky Boha voči vám. Tá pasca duchovnej pýchy je veľmi silná a jemná, no plná jedu. Musíte veriť: 1, že vaša pýcha a vaša chúlivosť vás zvedie brať steblo za trám; škrabnutie za ťažkú ranu; myš za slona; za ukrutnú krivdu a kruté zanedbanie, malé slovo vo vzduchu, malé nič v pravde. 2, že kríže, ktoré vám Boh posielala, sú skôr láskyplné tresty za vaše hriechy, ako tomu skutočne je, než znaky zvláštnej priazne. 3, že niektorý kríž a nejaké pokorenie, ktoré vám posielala, vás predsa nekonečne viac šetrí, vidiac počet a závažnosť vašich zločinov, ktoré nemôžte nevidieť napriek svätosti Boha, ktorá nestrpí nič nečisté, a ktorú ste urazili. Cez umierajúceho Boha a obťažného bolesťou, kvôli vášmu hriechu; a cez večné peklo, ktoré ste si zaslúžili tisíc a možbyť stotisíckrát. 4, že do trpezlivosti, s ktorou trpíte, miešate viac ľudského a prirodzeného, než myslíte. Svedčia to tie malé úľavy, tajné hľadania útechy; otvorenia srdca tak prirodzené pred vašimi priateľmi, možbyť vášmu vodcovi; tie vyhovárania sa tak jemné a pohotové, tie náreky alebo skôr ohováranie tých, ktorí vám ublížili, tak dobre obalené, tak charitatívne vyslovené, tie spomienky a tie rôzne chúlivosť úslužnosti vo vašich zlách; toto presvedčenie Lucifera, že ste niekto veľký, atď. Nikdy by som neskončil, ak by bolo treba opísať všetky kúsky a výhovorky náтуры v samotných utrpeniach.

[Zužitkovať viac malé utrpenia, ako veľké.]

[49] 8. Majte úžitok a tiež ošoh, z malých utrpení ako z veľkých. Ved' Boh nahľadí ani tak na veľkosť utrpenia, ako na spôsob, ako kto trpí. Mnoho trpieť a zároveň špatne trpieť, je trpieť ako zavrhnutý. Mnoho a srdnato trpieť, ale pre zlú vec, je trpieť ako satanov mučeník. Trpieť mnoho či málo, ale pre Boha, to je trpieť sväto.

Ak si niekedy môžeme kríž vybrať, potom si radšej vyberajme kríže malé a skryté, než veľké a do očí bijúce. Od prirodzenosti pyšný môže žiadať, hľadať a tiež vybrať a objasť kríže veľké a nápadné. Ale vybrať a dobre radostne znášať kríže malé a skryté, to môže byť len účinok veľkej milosti a veľkej vernosti Bohu. Jednajte teda ako kupec, pozerajúc na svoju pokladňu: využite všetko, nestraťte ani kúštiček pravého Kríža, hoci to bolo len pichnutie muchy alebo ihlou, len malé protivenstvo od suseda, malá krivda z omylu, malá strata jedného haliera, malé znepokojenie v duši, malé nepohodlie tela, malá bolesť v jednom z vašich údov, atď.

Zužitkujte všetko, ako obchodník zo svojho obchodu, a stanete sa skoro bohatým v Bohu, ako on zbohatne v peniazoch, ukladajúc do svojej pokladnice halier za halierom. Pri najmenšom protivenstve, ktoré vám príde, povedzte: *Nech je pochválený Boh! Môj Bože, ďakujem ti*; potom ukryte v Božej pamäti, ktorá je ako vaša pokladňa, kríž, ktorý získavate. A potom si naň viac nespomínajte, len aby ste povedali: *Veľká vďaka* alebo *milosrdenstvo!*

[Milovať kríž nie láskou citovou, ale rozumovou, a nadprirodzenou.]

[50] 9. Keď sa vám hovorí, aby ste milovali kríž, nehovorí sa o láske citovej, ktorá je prirodzenosti nemožná. Dobre teda rozlišujte tri lásky: lásku citovú, lásku rozumovú, lásku vernú a najvyššiu. Alebo inak: lásku nižšej časti, ktorou je telo, lásku vyššej časti, ktorou je rozum, a lásku najvyššej časti, alebo vrcholu duše, čo je inteligencia osvietená vierou.

[51] Boh od vás nežiada, aby ste milovali kríž vôľou tela. Ako ono je celé skazené a zločinné, všetko, čo sa v ňom rodí, je narušené a ono samo nemôže byť podrobené skrze samé seba vôli Boha a jeho križujúcemu zákonu. Preto Náš Pán, hovoriac o nej v Olivovej záhrade, volal: *Môj Otče, nech sa stane tvoja vôľa, nie moja* (porov. Lk 22, 42)! Keď nižšia časť človeka v Ježišovi Kristovi, akokoľvek bola svätá, nemohla milovať kríž bez nejakého prerušenia, čím skôr ho bude odpudzovať naša, ktorá je celá porušená! Môžeme, v pravde zakusovať niekedy tiež zmyslovú radosť z toho, že trpíme, ako ju pociťovali viacerí svätí. Ale táto radosť neprichádza z tela, hoci je v tele. Prichádza len z vyššej časti, ktorá je tak naplnená touto božskou radosťou Ducha Svätého, že ona ju odráza až na nižšiu časť tak, že v tej chvíli môže najkrižovanejšia osoba povedať: *Moje srdce i moje telo vznášajú sa k Bohu živému* (Ž 84, 3)!

[52] Je iná láska kríža, ktorú nazývam rozumnou a ktorá je vo vyššej časti, ktorou je rozum. Táto láska je celá duchovná, a, pretože sa rodí z poznania šťastia, ktoré má z utrpenia pre Boha. Je vnímavá a tiež pozorovaná dušou, vnútorne ju teší a posilňuje. Ale táto rozumová a pozorovaná láska, akokoľvek dobrá a veľmi dobrá, nie je vždy nevyhnutná pre radostné a božské utrpenie.

[53] Je preto iná láska vrcholu a štítu duše, hovoria učitelia duchovného života, alebo inteligencie, vravia filozofi. Ktorou sa miluje a zároveň okusuje, pohľadom čistej viery, kríž, ktorý sa nesie bez pociťovania nejakej radosti v zmysloch, bez pozorovania rozumovej radosti v duši. Nech by bola akokoľvek často vo vojne a v poplachoch v nižšej časti, ktorá stoná, narieka si, plače a hľadá si uľahčiť, tak, že hovorí s Ježišom Kristom: *Môj Otče, tvoja vôľa nech sa stane, a nie moja!* alebo so Svätou Pannou: *Hľa, otrokyňa Pána: nech sa mi stane podľa tvojho slova* (porov. Lk 1, 38). To je z jednej z tých dvoch lások vyššej časti, ktorou musíme milovať a láskavo prijať kríž.

[Trpieť všetky druhy kríža bez výnimky a bez výberu.]

[54] 10. Rozhodnite sa, drahí Priatelia Kríža, znášať všetky druhy kríža bez výnimky a bez vyberania: každú chudobu, každú nespravodlivosť, každú stratu, každú chorobu, každé pokorenie, každý odpor, každé ohováranie, každú suchopárnosť, každú opustenosť, každú vnútornú i vonkajšiu bolesť a vždy hovoriac: *Ochotné je moje srdce, Bože, ochotné je moje srdce* (Ž 57, 8). Pripravte sa teda, že budete opustení ľuďmi, anjelmi a v istom zmysle i Bohom, že budete od všetkých prenasledovaní, že vám budú závidieť, budú vás zrádzať, budete ohováraní, ponížovaní a vydávaní napospas, budete znášať muky všetkého druhu, trpieť hlad, smäd, núdzu, vyhnanstvo, väzenie, šibenicu, hoci nebudete vinní zločinmi, ktoré vám pripíšu. Nakoniec si predstavte, že potom, čo ste stratili vaše dobrá a česť, potom, čo vás vyženú z vášho domu, ako Jóba a svätú Alžbetu, Uhorskú princeznú, že budete zašliapaní do blata ako táto svätica. Alebo vyvlečení na smetisko plní vredov ako Jób, a že nikto vám nepodá šaty, aby ste prikryli svoje rany, ani skyvu chleba, aby ste upokojili svoj hlad, hoci by to predsa neodopreli ani koňovi alebo psovi. Okrem všetkých týchto múk si ešte pomyslite, že Boh vás ponechá všetkým diablovým pokušeniam a útokom a nevrhne do vašej duše ani kvapku citelnej útechy. Verte pevne, že to je vrcholný bod božskej slávy a opravdivého šťastia pravého a dokonalého Priateľa Kríža.

[ŠTYRI PODPORY DOBRÉHO UTRPENIA.]

[55] II. Pre pomoc dobre trpieť, vytvorte si svätý návyk pozerat' na štyri veci:

[1. Božie oko.]

Po prvé, oko Boha, ktorý, ako veľký kráľ, z výšky veže so záľubou pozoruje svojho vojaka v boji, povzbudzuje ho a chváli jeho odvalu. Čo Boh pozoruje, keď sa díva na zem? Kráľov a imperátorov na ich trónoch? Často sa na nich díva s opovrhnutím. Veľké víťazstvá armád Štátu, drahé kamene, slovom veci, ktoré sú veľké v očiach ľudí? Čo je veľké v očiach ľudí, je pred Bohom hanebnosť. Na čo teda hľadá so záľubou a radosťou, a na aké správy sa pýta anjelov i samých diablov? Je to človek, ktorý bojuje pre Boha s majetkom, so svetom, s peklom a so sebou samým, človek, ktorý radosť nesie svoj kríž. Nevidel si na zemi veľký div, na ktorý celé nebo pozerá s obdivom, hovorí Pán Satanovi; *a všimol si si môjho služobníka Jóna* (Jób 2, 3), ktorý trpí pre mňa?

[2. Božia ruka.]

Po druhé, uvážte ruku toho mocného Pána, ktorý robí všetko zlo prírody, ktoré nám príde, od najväčšieho až do najmenšie. Tá istá ruka, ktorá položila sto tisícovú armádu mužov na štvorhrannú dosku (porov. 2 Kráľ 19, 35), dala padnúť listu zo stromu alebo vlasu z vašej hlavy. Ruka, ktorá sa tak tvrdo dotkla Jóna, sa vás sladko dotýka malým zlom, ktoré vám robí. Tou istou rukou tvorí deň i noc, slnko i temnoty, dobro a zlo dopustil hriechmi čo sa páchajú, vám ubližujú. Neučinil v nich zlobu, ale činnosť v nich dopustil.

Napokon, keď vidíte pred sebou Semeia (porov. 2 Sam 16, 5–14), ktorý vám zllorečí a hádže po vás kamene ako po kráľovi Dávidovi, povedzte si v sebe: 'Vôbec sa nepomstíme, nechajme ho konať, lebo Pán mu nariadil tak konať. Viem, že som si zaslúžil všetky možné potupy a Boh ma teraz právom trestá. Zadržte, moje ramená; ovládni sa, jazyk, vôbec nezasahuj, nehovor ani slovo. Tento muž alebo táto žena, mi hovoria alebo konajú krivdu; to sú Boží vyslanci, ktorí prichádzajú zo strany jeho milosrdenstva, aby na mne vykonali pomstu podobrotky. Neprovokujme jeho spravodlivosť, že by sme si uzurpovali práva jeho pomsty, (porov. Rim 12, 19). Neopovrhujme jeho milosrdenstvom, že by sme sa vzpíerali jeho láskyplným ranám. Bojme sa, aby nás nepredvolal, že by sa pomstil v čistej spravodlivosti večnosti.'

Pozrite, jedna ruka všemohúceho a nanajvýš múdreho Boha vás pozdvihuje, zatiaľ čo druhá vás bije; jednou usmrcuje, druhou oživuje. Ponižuje vás do prachu a povyšuje, svojimi rukami siaha mierne a mocne od jedného konca vášho života až k druhému. Mierne, pretože nedovoľuje, aby ste boli skúšaní a súžení nad svoje sily. Silno, pretože vás podporuje svojou mocnou milosťou, primeranou silou a dobe vášho pokušenia a vášho trápenia. Jeho mocné rameno bude, ako hovorí duchom svojej svätej Cirkvi, 'vašou oporou, keď stojíte na okraji priepasti; vašim sprievodcom na ceste, keď ste zblúdili; vašim tieňom v úpale, ktorý vás sužuje; vašou strechou v daždi, ktorým premokáte; vašim odevom v zime, v ktorej krehnete; vašim povozom v únave, ktorá vás ochromuje; vašou pomocou v protivenstvách, ktoré vás stretávajú; vašou barlou na klzkých cestách a vašim prístavom v búrke, ktorá vám hrozí smrťou a záhubou (Modlitba na cestu).'

[3. Rany a bolesti ukrižovaného Ježiša Krista.]

[57] Po tretie, vid'te rany a bolesti ukrižovaného Ježiša Krista. On sám vám vraví: 'Ó, vy všetci, čo prechádzate cestou trnistou a krížovou, ktorou som šiel i ja, *pozrite a vid'te* (Nár 1, 12). Pozorujte vlastnými očami svojho tela a hľad'te očami vašej kontemplácie, či vaša chudoba, nahota a opovrhnutie, bolesti a opustenosti sa vyrovnajú mojim! Pozrite na mňa, ktorý som nevinný a plačte vy, vy, ktorí ste vinní!'

Duch Svätý nám nariaďuje, ústami Apoštolov, samotný pohľad na ukrižovaného Ježiša Krista. Prikazuje nám, aby sme sa ozbrojili týmto zmýšľaním, ktoré je ostrejšie a hrozivejšie pre všetkých našich nepriateľov, než všetky ostatné zbrane. Keď budete zachvátení chudobou, hanbou, bolesťou, pokušením a ostatnými krížmi, ozbrojte sa štítom, brnením, prilbou,

dvojsečným mečom, poznaním zmýšľania ukrižovaného Ježiša Krista. Hľa, riešenie všetkých ťažkostí a víťazstvo nad všetkými nepriateľmi.

[4. Hore, nebo; dole, peklo.]

[58] Po štvrté, vidíte hore krásnu korunu, ktorá vás čaká v nebi, ak svoj kríž poniesiete dobre. To je tá odmena, ktorá udržala patriarchov a prorokov v ich viere a ich prenasledovaniach. Ktorá oduševňovala Apoštolov a Mučeníkov v ich prácach a súzeniach. *Radšej chceme, hovorili patriarchovia s Mojžišom, byť utláčaní s Božím ľudom, aby sme s ním boli šťastní naveky, než mať chvíľu nedovolený pôžitok* (porov. Hebr 11, 24–26). *Znášame veľké prenasledovanie kvôli odmene* (porov. Ž 68, 8), hovorili proroci s Dávidom. *Sme žertvami určenými na smrť, svojimi útrapami sme sa stali divadlom svetu, anjelom i ľudom* (1 Kor 4, 9), hovorili Apoštoli a Mučeníci so svätým Pavlom, *pre nesmiernu cenu večnej slávy, ktorú nám priniesie táto chvíľka utrpenia, sme svetom opovrhnutí a prekliati* (2 Kor 4 kap.).

Pozerajme na naše čelo anjelov, ktorí nám volajú: 'Majte sa na pozore, aby ste neprišli o korunu, určenú za kríž, ktorý vám je daný, ak ho dobre poniesiete. Ak ho neponesiete dobre, poniesie ho iný, ako treba a uchváti vašu korunu. Bojujte udatne trpezlivo trpiac, hovoria nám všetci svätí a dosiahnete večné kráľovstvo.' Nakoniec počujme Ježiša Krista, ktorý nám hovorí: 'Dám svoju odmenu len tomu, kto bude trpieť a zvíťazí svojou trpezlivosťou' (porov. Zjv 2, 7). Pozrime dole na miesto, ktoré sme si zaslúžili a ktoré nás čaká v pekle so zlým lotrom a zatratenými, ak trpíme ako oni s reptaním so zlosťou a pomstyčtivosťou. Zvolajme so svätým Augustínom: *Pál, Pane, bi, rúb, rež na tomto svete, aby si potrestal moje hriechy, len ma ušetri na večnosti*.

[Nikdy sa nesťažuj na stvorenia.]

[59] 12. Nesťažujte sa nikdy dobrovoľne a s reptaním na tvory, ktorými si Boh slúži, aby vás raniť. Rozlišujte preto tri druhy nárekov v zlách. - Prvý je *nedobrovoľný a prirodzený*: to je ten tela, ktoré stená, narieka, žalostí a plače, lamentuje. Keď duša zostane, ako som povedal, odovzdaná do Božej vôle vo svojej vyššej časti, nie je to žiaden hriech. - Druhý je *rozumový*: to je, keď sa plače a odkrýva svoje zlo tým, ktorí tam môžu dať poriadok, ako predstavený, lekár. Tento nárek môže byť nedokonalosťou, keď je príliš prudký; ale nie je hriešny. - Tretí je *zločinný*: to je teda, keď sa narieka na blížneho pre zbavenie sa zla, čo nám spôsobil, alebo aby sme sa pomstili; alebo keď sa narieka z bolesti, ktorú trpíme, uznajúc tento nárek a pridať tam netrepezlivosť a šomranie.

[Prijímať kríž s vďačnosťou.]

[60] 13. Neprijmite nikdy žiaden kríž bez skromného bozku s vďačnosťou, a keď dobrotivý Boh vás uprednostní nejakým trochu značnejším krížom, ďakujte v ňom zvláštnym spôsobom a vzdávajte vďaky skrze iných, podľa príkladu tej chudobnej ženy, ktorá následkom nespravodlivého procesu stratila všetok svoj majetok. Za tých desať drobných mincí, ktoré jej zostali, dala slúžiť svätú omšu, aby Bohu poďakovala za dobré navštívenie, ktoré jej prišlo.

[Vziať si kríž dobrovoľne.]

[61] 14. Ak sa chcete stať hodnými prijať kríže, ktoré vám prídu bez vašej účasti, a ktoré sú najlepšimi, berte si v tom dobrovoľne, s mienkou dobrého vodcu.

Napríklad: máte nejaký neúčinný nábytok na ktorom lipne vaše srdce? Dajte ho chudobným a povedzte si: chcel by si mať prebytok, keď Ježiš je tak chudobný?

Máte odpor k nejakému jedlu? Nejakému skutku čnosti? Nejakéj zlej vôni? Ochutnajte, urobte, voňajte, zvíťazte.

Milujte príliš nežne a horlivo nejakú osobu, nejakú vec? Vzdialte sa, vzdajte sa, odíďte od toho, čo vám lahodí.

Máte sklon niečo vidieť? Robiť? Objaviť? Ísť na nejaké miesto? Zastavte sa, stíšte sa, skryte sa, odvráťte oči.

Máte prirodzený odpor k nejakéj veci? Nejakéj osobe? Chodte tam častejšie, prekonajte sa.

[62] Ak ste naozaj Priateľom Kríža, láska, ktorá je vždy vynaliezavá, vám dá nájsť tisícky

malých krížov, ktorými sa nepozorovane môžete obohatiť bez strachu z márnosti, ktorá sa často primiešava do trpezlivosti, s ktorou sa znášajú žiarivé kríže. A pretože ste boli tak verní v malom, Pán, ako sľúbil, ustanoví vás nad mnohým: teda nad mnohou milosťou, ktorú vám dá, nad mnohými krížmi, ktoré vám pošle, nad mnohou slávou, ktorú vám pripraví...